

Jämför kursplanerna

Samhällsorienterande ämnen Lgrsär22–Lgrsär11

KURSPLANER

Här kan du jämföra kursplanen i Lgrsär22 med kursplanen i Lgrsär11. Dokumentet ska underlätta för dig att se vilka ändringar som är gjorda i ämnet. Lgrsär22 tillämpas från höstterminen 2022.

KURSPLAN I SAMHÄLLS-ORIENTERANDE ÄMNER

Geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap

Lgrsär22

Människor har i alla tider och i alla samhällen försökt förstå och förklara sina levnadsvillkor och de sociala sammanhang som de ingår i. Genom kunskaper om samhällen och människors livsfrågor samt historia och geografi får vi verktyg för att kunna orientera oss i en komplex värld, ta ansvar för vårt handlande och främja hållbar utveckling.

KURSPLAN I SAMHÄLLS-ORIENTERANDE ÄMNER

Geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap

Lgrsär11

Människor har i alla tider och i alla samhällen försökt förstå och förklara sina levnadsvillkor och de sociala sammanhang som de ingår i. Det är alla människors ansvar att utveckla ett samhälle som präglas av demokratiska värden och att förvalta jorden så att en hållbar utveckling blir möjlig. Kunskaper i de samhällsorienterande ämnena ger människor förutsättningar att orientera sig i en allt mer globaliserad och digitaliserad värld och ta ansvar för sitt handlande.

Ämnets syfte

Undervisningen i de samhällsorienterande ämnena ska syfta till att eleverna utvecklar nyfikenhet på och intresse för människan, samhället och omvärlden i dag och i det förflutna. Eleverna ska ges möjligheter att ställa frågor om individ och samhälle, etik och moral samt levnadsvillkor under olika tider och på olika platser utifrån egna upplevelser och aktuella händelser. I kommunikation om detta ska eleverna också ges möjligheter att använda ord, begrepp och andra uttrycksformer från det samhällsorienterande området.

Eleverna ska ges möjligheter att utveckla kunskaper om olika samhällsförhållanden, demokrati och mänskliga rättigheter, religion och livsåskådning samt om geografiska och historiska förhållanden. På så sätt ska eleverna ges förutsättningar att utveckla tilltro till sin förmåga att vara aktiva och ansvarstagande medborgare i ett samhälle som är präglad av mångfald.

Undervisningen ska ge eleverna möjligheter att jämföra och reflektera över människors livsfrågor och förhållanden i samhället under olika tider och på olika platser. Genom undervisningen ska eleverna vidare ges möjligheter att uttrycka och pröva tankar och åsikter om samhällsfrågor och vår tids och framtidens globala utmaningar. På så sätt ska undervisningen ge eleverna förutsättningar att utveckla en personlig livshållning och förståelse av omvärlden.

Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper i att använda metoder och verktyg från det samhällsorienterande området för att söka och värdera information om samhället och omvärlden. På så sätt ska undervisningen ge eleverna

Ämnets syfte

Undervisningen i de samhällsorienterande ämnena ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om historiska sammanhang och om hur människor har skapat och förändrat samhällen och kulturer. På så sätt ska eleverna ges möjligheter att utveckla sitt historie-medvetande och få perspektiv på det förflutna, nutiden och framtiden.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om religioner och andra livsåskådningar i det egna samhället och på andra håll i världen. Undervisningen ska även ge kunskap om och förståelse för hur kristna traditioner har påverkat det svenska samhället och dess värderingar. Vidare ska undervisningen stimulera eleverna att reflektera över olika livsfrågor, sin identitet och sitt etiska förhållningssätt.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla kunskaper om geografiska förhållanden, olika platser, regioner och levnadsvillkor i världen. Därigenom ska eleverna ges möjlighet att utveckla ett rumsligt medvetande och kunskaper om mänskliga verksamheter och processer i naturen som påverkar jordytans former och mönster. Genom undervisningen ska eleverna utveckla kunskaper om hur människa, samhälle och natur samspelar och vilka konsekvenser det får för naturen och människans levnadsvillkor.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar förtrogenhet med de mänskliga rättigheterna och med demokratiska processer, värden och arbetssätt. Undervisningen syftar också till att eleverna utvecklar kunskaper om, och ett kritiskt förhållningssätt till, hur

förutsättningar för ett livslångt lärande utifrån ett kritiskt förhållningssätt.

Undervisningen i de samhällsorienterande ämnena ska ge eleverna förutsättningar att utveckla

- kunskaper om samhällsförhållanden, demokrati och mänskliga rättigheter, religion och livsåskådning samt om geografiska och historiska förhållanden,
- förmåga att jämföra och reflektera över människors livsfrågor samt förhållanden i samhället under olika tider och på olika platser, och
- förmåga att använda det samhällsorienterande områdets metoder och verktyg.

man kan hantera information i vardagsliv och studier. Vidare ska undervisningen ge eleverna möjlighet att förstå digitaliseringens betydelse för samhällsutvecklingen och för den personliga integriteten. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin förståelse för vad det innebär att vara en aktiv och ansvarstagande medborgare i ett snabbt föränderligt samhälle. Därigenom ska eleverna stimuleras att engagera sig och uttrycka sig i olika sammanhang för att på så sätt stärka tilltron till sin förmåga att delta i samtal om samhällsfrågor.

Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om ämnesspecifika begrepp. På så sätt ska eleverna ges förutsättningar att samtala om samhällsfrågor och presentera och utvärdera arbetsprocesser.

Genom undervisningen i de samhällsorienterande ämnena ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- jämföra och reflektera över olika historiska händelser, gestalter och tidsperioder,
- jämföra och reflektera över kristendomen, andra religioner och andra livsåskådningar,
- jämföra och reflektera över olika geografiska förhållanden, platser, regioner och levnadsvillkor,
- reflektera över demokratiska värden, principer och arbetssätt,
- söka, granska och värdera information från olika källor och göra egna överväganden, och
- använda ämnesspecifika ord, begrepp och symboler.

Centralt innehåll

I årskurs 1–3

Att leva tillsammans

- Migration inom ett land och mellan länder.
- Skildringar av människors levnadsvillkor förr i tiden, till exempel i barnlitteratur, sånger och filmer.
- Moraliska frågor och livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel kamratskap, könsroller och döden.
- Normer och regler i elevens livsmiljöer, däribland i skolan och i digitala miljöer.
- Trafikregler och hur man beter sig i trafiken på ett säkert sätt.

Att leva i närområdet

- Närområdets natur- och kulturlandskap.
- Hemortens historia och vad närområdets platser, byggnader och vardagliga föremål kan berätta om livet där under olika tider.
- Centrala samhällsfunktioner, till exempel sjukvård, räddningstjänst och skola.
- Yrken och verksamheter i närområdet.

Centralt innehåll

I årskurs 1–3

Att leva tillsammans

- Livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel kamratskap, könsroller och jämställdhet.
- Konsekvenser av egna och andras handlingar och ställningstaganden.
- Ansvarsfullt agerande vid egen användning av digitala och andra medier.
- Normer och regler i elevens livsmiljö, till exempel i skolan och i digitala miljöer.
- Hur demokratiska beslut fattas i skolan. Hur möten, till exempel klassråd, organiseras och genomförs.
- Trafikregler och säkert beteende i trafiken.

Att leva i Sverige

- Skildringar av livet förr och nu i barnlitteratur, sånger och filmer.
- Vad närmiljön kan berätta om människors levnadsvillkor under olika perioder.
- Samhällsfunktioner och samhällsservice i närsamhället, till exempel polis och bibliotek.

Att leva i världen

- Miljöfrågor utifrån elevens vardag.
- Namn och läge på platser i närmiljön och andra platser som är betydelsefulla för eleven.
- Människors levnadsvillkor under stenålder, bronsålder och järnålder.
- Mytologiska berättelser, däribland berättelser i samisk religion.
- Några högtider, symboler och berättelser inom kristendom, islam och judendom. Några berättelser ur Bibeln och deras innebörder.
- Mänskliga rättigheter inklusive alla människors lika värde och barnets rättigheter i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).
- Grundläggande demokratiska principer och hur demokratiska beslut fattas i skolan.
- Aktuella samhällsfrågor i olika medier.

Att undersöka verkligheten

- Metoder för att söka information, till exempel textläsning, intervjuer och observationer. Några olika källors användbarhet och tillförlitlighet.
- Jordgloben samt analoga och digitala kartor.
- Tidslinjer och tidsbegreppen dåtid, nutid och framtid.

Att leva i världen

- Några högtider och berättelser inom kristendom, islam och judendom.
- Miljöfrågor utifrån elevens vardag, till exempel källsortering.
- Alla människors lika värde samt barnets rättigheter i enlighet med konventionen om barnets rättigheter (barnkonventionen).
- Aktuella samhällsfrågor som är betydelsefulla för eleven.

Att undersöka verkligheten

- Begreppen dåtid, nutid och framtid.
- Orientera sig i närmiljön med hjälp av vägbeskrivningar, såväl med som utan digitala verktyg. Namn och läge på platser i närmiljön.
- Jordgloben. Namn på länder och platser som är betydelsefulla för eleven.
- Metoder för att söka information från några källor, såväl med som utan digitala verktyg.

Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom de samhällsorienterande ämnena för att till exempel samtala om samhällsfrågor.

I årskurs 4–6

Att leva tillsammans

- Vardagliga moraliska frågor och livsfrågor, till exempel utanförskap, kränkningar, jämställdhet, sexualitet och vad som är viktigt i livet.
- Sociala skyddsnät för barn i skolan och i samhället.
- Hur digitala och andra medier kan användas ansvarsfullt.
- Trafikregler och hur man beter sig i trafiken på ett säkert sätt.

Att leva i Sverige

- Människors levnadsvillkor och viktiga händelser i svensk historia från cirka 800 till cirka 1900, däribland statens utveckling och levnadsvillkor i ståndssamhället.
- Samhällsfunktioner, till exempel sjukvård samt fritids- och kulturutbud.
- Yrken och verksamheter i samhället.
- Riksdagen och regeringen och deras olika uppdrag. Politiska val och partier i Sverige.
- Några olika lagar och påföljder. Kriminalitet och möjliga konsekvenser för individ och samhälle.
- De nationella minoriteterna judar, romer, urfolket samerna, sverigefinnar och tornedalingar.

I årskurs 4–6

Att leva tillsammans

- Livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel gott och ont, rätt och orätt, kamratskap, könsroller, jämställdhet och relationer.
- Konsekvenser av egna och andras handlingar och ställningstaganden.
- Ansvarsfullt agerande vid användning av digitala och andra medier.
- Normer och regler i elevens livsmiljö, till exempel i digitala miljöer och i sportsammanhang.
- Vad demokrati är och hur demokratiska beslut fattas i skolan. Hur möten organiseras och genomförs.
- Trafikregler och säkert beteende i trafiken.

Att leva i Sverige

- Skildringar av livet förr och nu i barnlitteratur, sånger och filmer.
- Hemortens historia. Vad närområdets platser, byggnader och vardagliga föremål kan berätta om barns, kvinnors och mäns levnadsvillkor under olika perioder.
- Forntiden och hur den kan iakttas i vår tid genom spår i naturen. Tidsbegreppen stenålder, bronsålder och järnålder. Barns, kvinnors och mäns levnadsvillkor under forntiden.
- Berättelser om gudar och hjältar i antik och nordisk mytologi.
- Kristendomens betydelse för värderingar och kultur i det svenska samhället förr och nu. Några kristna högtider och några av de vanligaste psalmerna.
- Förutsättningar i natur och miljö för befolkning och bebyggelse, till exempel mark, vatten och klimat.

Att leva i världen

- Utmärkande drag för några natur- och kulturlandskap, till exempel klimat, vegetation och människors användning av naturresurser.
- Namn och läge på geografiska objekt i Sverige, Europa och världen. Ett urval av hav, sjöar, floder, berg, öknar, regioner, länder och städer.
- Hur val och prioriteringar på individnivå kan påverka miljön och främja hållbar utveckling.
- Ritualer, religiöst motiverade levnadsregler samt berättelser, till exempel ur Bibeln och andra religiösa urkunder, inom kristendom, islam och judendom.
- Introduktion till hinduism och buddhism.
- De mänskliga rättigheterna och deras betydelse, inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen. Principen om likabehandling, inklusive skydd mot diskriminering.
- Vad demokrati är och hur demokratiska beslut fattas. Hur individer och grupper kan påverka beslut, genom att rösta i allmänna val och till exempel genom elevråd i skolan.
- Mediernas roll i samhället.
- Aktuella samhällsfrågor.

Metoder och verktyg

- Metoder för att söka och använda information, till exempel textläsning, intervjuer och observationer. Olika källors användbarhet och tillförlitlighet.
- Fältstudier i samhället och naturen.
- Digitala och analoga kartor och deras uppbyggnad.

- Samhällsfunktioner och samhällsservice i närsamhället, till exempel räddningstjänst, sjukvård, fritids- och kulturutbud.

Att leva i världen

- Religiöst motiverade levnadsregler, ritualer, högtider, symboler och berättelser inom kristendom, judendom och islam.
- Miljöfrågor utifrån elevens vardag, till exempel transportmedel. Hur egna val och prioriteringar kan påverka miljön och bidra till en hållbar utveckling.
- Grundläggande mänskliga rättigheter såsom alla människors lika värde samt barnets rättigheter i enlighet med konventionen om barnets rättigheter (barnkonventionen).
- Aktuella samhällsfrågor som är betydelsefulla för eleven.

Att undersöka verkligheten

- Tidslinjer. Begreppen dåtid, nutid och framtid.
- Orientera sig i närmiljön med hjälp av vägbeskrivningar och kartor, såväl med som utan digitala verktyg. Namn och läge på platser i närmiljön. Storleksrelationer och väderstreck.
- Jordgloben. Namn på världsdelarna samt på länder och platser som är betydelsefulla för eleven.
- Fältstudier för att undersöka natur- och kulturlandskap.
- Metoder för att söka information från olika källor: intervjuer, observationer och mätningar, såväl med som utan digitala verktyg.

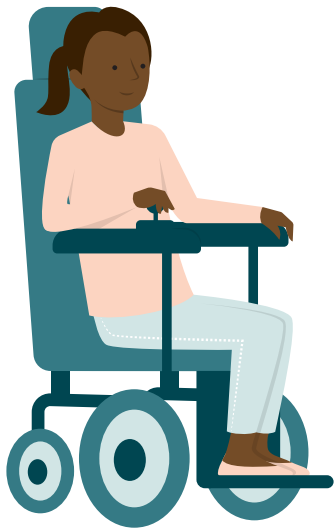
Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom de samhällsorienterande ämnena för att till exempel samtala om samhällsfrågor och utvärdera arbetsprocesser.

I årskurs 7–9

Att leva tillsammans

- Moraliska frågor och livsfrågor utifrån elevernas tankar samt utifrån tolkningar inom religioner och andra livsåskådningar. Sådana frågor kan till exempel handla om rättvisa, solidaritet, identitet, kärlek och sexualitet.
- Hur individer och grupper framställs i media, till exempel utifrån kön och etnicitet, och hur detta kan påverka normbildning och värderingar.

I årskurs 7–9

Att leva tillsammans

- Livsfrågor som är betydelsefulla för eleven. Identitet och identitetsskapande i relation till kön, sexualitet och livsstil.
- Konfliktlösning och vardagliga moraliska dilemman, till exempel hur man kan hantera olika åsikter.
- Möjligheter och risker förknippade med internet och digital kommunikation samt hur man agerar ansvarsfullt vid användning av digitala och andra medier utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.
- Vad religioner och andra livsåskådningar kan betyda för människors identitet, livsstil och grupptillhörighet.
- Hur livsfrågor, till exempel synen på kärlek och vad som händer efter döden, skildras i olika religioner och andra livsåskådningar.
- Samhällets behov av lagstiftning, några olika lagar och påföljder. Kriminalitet och dess konsekvenser för individen, familjen och samhället.
- Demokratiska fri- och rättigheter samt skyldigheter för medborgare i demokratiska samhällen. Sveriges grundlag. Hur individer och grupper kan påverka beslut, till exempel genom att rösta i allmänna val eller skapa opinion i sociala medier.
- Trafikregler och säkert beteende i trafiken.
- Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel sociala medier, webbplatser eller dagstidningar.
- Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet, samt hur information i digitala medier kan styras av bakomliggande programmering.

Att leva i Sverige

- Människors levnadsvillkor och viktiga händelser i svensk historia från cirka 1900 till nutid, däribland demokratisering och framväxten av välfärdssamhället.
- Kristendomens betydelse för värderingar och kultur i det svenska samhället förr och nu.
- Migration till samt integration och segregation i Sverige i dag.
- Arbetsmarknadens och arbetslivets förändringar och villkor, till exempel arbetsmiljö och arbetsrätt. Utbildningsvägar samt arbetsuppgifter inom olika yrken och verksamheter.
- Hur hushållens, företagens och det offentligas ekonomi hänger samman.
- Sveriges politiska system med Europeiska unionen, riksdag, regering, Sametinget, regioner och kommuner. Var olika beslut fattas samt individers och grupperns möjligheter att påverka beslut och samhällsutveckling.
- De nationella minoriteternas situation i Sverige historiskt och i dag. Samernas ställning som urfolk.
- Rättssystemet i Sverige. Möjliga orsaker till och konsekvenser av olika typer av kriminalitet, till exempel våldsbrott, sexualbrott och hedersrelaterat våld och förtryck.

Att leva i Sverige

- Skildringar av livet förr och nu i litteratur, sånger och filmer.
- Vikingatid, medeltid, stormaktstid och frihetstid. Några historiska personer och händelser, till exempel drottning Kristina, Karl den XII och häxprocesserna.
- Sveriges historia från cirka 1850 till nutid. Några centrala händelser och gestalter samt barns, kvinnors och mäns levnadsvillkor.
- Samerna och de nationella minoriteterna i Sverige, till exempel deras rättigheter, kultur och historia.
- Kristendomen i Sverige. Från enhetskyrka till religiös mångfald och sekularisering.
- Immigration till Sverige förr och nu, samt dess betydelse för kulturer och samhällen.
- Politiska val och partier i Sverige. Riksdag och regering och deras olika uppdrag. Individers och grupperns möjligheter att påverka beslut och samhällsutveckling.
- Yrken och verksamheter i samhället. Entreprenörskap.

Att leva i världen

- Några natur- och kulturlandskap och processer som har format dessa, till exempel endogena och exogena processer och befolkningsutveckling.
- Namn och läge på geografiska objekt i Sverige, Europa och världen. Ett urval av hav, sjöar, floder, berg, öknar, regioner, länder och städer.
- Vad klimat är och faktorer som påverkar klimatet. Människans påverkan på klimatet och konsekvenser av klimatförändringar för människa, samhälle och natur i olika delar av världen.
- Hur val och prioriteringar på individ- och samhällsnivå kan påverka miljön och främja hållbar utveckling.
- Människors levnadsvillkor och viktiga skeenden i världshistorien, däribland industrialisering, demokratisering och Förintelsen.
- Vad religion och livsåskådning kan betyda för människor.
- Berättelser, till exempel ur Bibeln och andra religiösa urkunder, samt centrala tankegångar och religiösa praktiker inom kristendom, islam, judendom, hinduism och buddhism.
- Kränkningar av de mänskliga rättigheterna i olika delar av världen och internationellt arbete för att främja mänskliga rättigheter.
- Friheter, rättigheter och skyldigheter i demokratiska samhällen.
- Mediernas roll i samhället.
- Aktuella samhällsfrågor.

Att leva i världen

- Historiska gestalter, händelser och tidsperioder i världen med betydelse för vår egen tid. De båda världskrigen, deras orsaker och följder, samt Förintelsen, folkfördrivningar, folkmord och Gulag.
- Religiöst motiverade levnadsregler, ritualer, högtider, symboler och berättelser inom buddhism och hinduism.
- Vilken betydelse religioner och andra livsåskådningar kan ha för människors identiteter och livsstilar.
- Klimatförändringar och olika förklaringar till dessa.
- Jordytan och på vilket sätt den formas och förändras av människans markutnyttjande och naturens egna processer, till exempel skogsavverkning, jordbävning och vulkanutbrott. Vilka konsekvenser detta får för människor och natur.
- De mänskliga rättigheterna, deras innebörd och betydelse, inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen samt diskrimineringsgrunderna i svensk lag.
- Jordens klimat- och vegetationszoner. Hur klimatförhållanden påverkar människors levnadsvillkor.
- Aktuella samhällsfrågor i olika medier.

Att undersöka verkligheten

- Kartan och dess uppbyggnad med färger och symboler.
- Jordgloben. Kontinenternas och världshavens lägen på jordgloben. Namn och läge på länder och platser i Europa och övriga världen, som är betydelsefulla för eleven.
- Fältstudier för att undersöka natur- och kulturlandskap.
- Metoder för att söka information från olika källor. Hur man kan värdera, bearbeta och presentera information, såväl med som utan digitala verktyg.

Metoder och verktyg

- Metoder för att söka information, till exempel textläsning, intervjuer och observationer. Kritisk granskning av information och åsikter i såväl digitala medier som i andra typer av källor.
- Fältstudier i samhället och naturen.
- Digitala och analoga kartor och deras uppbyggnad.

- Informationsspridning, reklam och opinionsbildning i såväl digitala som andra medier. Hur man kan urskilja budskap, avsändare och syfte.

Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom de samhällsorienterande ämnena för att till exempel samtala om samhällsfrågor och utvärdera arbetsprocesser.

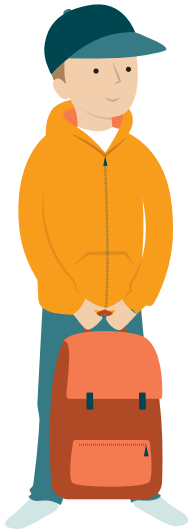
Kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier i samhällsorienterande ämnen

Kriterier för bedömning av godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 3

Eleven medverkar i att visa kunskaper om samhällsförhållanden, demokrati och barnets rättigheter, religion och livsåskådning samt om geografiska och historiska förhållanden.

Eleven bidrar i kommunikation om elevnära livsfrågor samt förhållanden i samhället under olika tider och på olika platser.

Eleven medverkar i att använda enkla metoder och verktyg från det samhällsorienterande området.

Kunskapskrav

Kunskapskrav för godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 3

Eleven kan medverka i samtal om livet förr och nu utifrån skildringar av människors levnadsvillkor under olika perioder. Eleven kan medverka i att beskriva och jämföra högtider eller berättelser inom kristendom och någon annan världsreligion. Dessutom kan eleven medverka i samtal om livsfrågor med betydelse för eleven.

Eleven kan medverka i att använda vägbeskrivningar för att orientera sig och för att visa på någon plats i närmiljön med betydelse för eleven. Dessutom kan eleven medverka i samtal om miljöfrågor av betydelse för eleven. Eleven kan medverka i samtal om elevnära normer och regler och varför de kan behövas. Eleven kan medverka i samtal om hur demokratiska beslut fattas i skolan. Eleven medverkar också i att beskriva någon rättighet som barn har. Dessutom kan eleven medverka i samtal om samhällsfunktioner och samhällsservice i närsamhället och hur de kan användas. Eleven kan medverka i att söka information om samhället från givna källor. Eleven kan använda enstaka ämnesspecifika ord, begrepp och symboler i samtal om samhällsfrågor.

Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 6

Eleven **medverkar** i att visa kunskaper om samhällsförhållanden, demokrati och mänskliga rättigheter, religion och livsåskådning samt om geografiska och historiska förhållanden.

Eleven **bidrar** i kommunikation om vardagliga livsfrågor och **bidrar** till jämförelser av förhållanden i samhället under olika tider och på olika platser.

Eleven **medverkar** i att använda metoder och verktyg från det samhällsorienterande området.

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 6

Eleven kan **bidra** till resonemang om hemortens historia utifrån olika slags skildringar av människors levnadsvillkor under olika perioder. Med hjälp av tidslinjer visar eleven på någon tidsperiod och **bidrar** till resonemang om forntiden. Eleven kan **medverka** i att jämföra och beskriva kristendomens betydelse för traditioner och vardagsliv i det svenska samhället förr och nu. Vid jämförelser mellan kristendomen och någon annan världsreligion **bidrar** eleven till resonemang om heliga platser, ritualer och levnadsregler och ger exempel på **na**gon likhet och olikhet. Dessutom kan eleven samtala om livsfrågor med betydelse för eleven genom att **bidra** till att ställa frågor, framföra åsikter och ge exempel på **na**gon handling och dess konsekvens.

Eleven kan **medverka** i att använda kartor och andra källor för att orientera sig och för att visa på **na**gon plats och **na**got land med betydelse för eleven. Eleven **medverkar** också i att genomföra enkla fältstudier i natur- och kulturlandskap. Dessutom **bidrar** eleven till resonemang om förutsättningar för befolkning och bebyggelse i Sverige. I samtal om miljöfrågor med betydelse för eleven kan eleven **bidra** till att ge förslag på olika val som kan bidra till hållbar utveckling. Eleven kan ge exempel på **en**staka elevnära normer och regler och **bidrar** till resonemang om varför de kan behövas. Eleven kan också **medverka** i att beskriva demokrati-begreppet, barnkonventionen och de grundläggande mänskliga rättigheterna. Dessutom ger eleven exempel på samhällsfunktioner och samhällsservice och **bidrar** till resonemang om hur de kan användas. Eleven kan **medverka** i att hämta information om samhället från givna källor och **bidrar** till resonemang om informationens användbarhet. Eleven kan använda **en**staka ämnesspecifika ord, begrepp och symboler i resonemang om samhällsfrågor och i utvärdering av arbetsprocesser.

Betygskriterier för betyget D i slutet av årskurs 6

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betygskriterier för betyget C i slutet av årskurs 6

Eleven visar **grundläggande** kunskaper om samhällsförhållanden, demokrati och mänskliga rättigheter, religion och livsåskådning samt om geografiska och historiska förhållanden.

Eleven kommunicerar på ett **enkelt** sätt om vardagliga livsfrågor och gör **enkla** jämförelser av förhållanden i samhället under olika tider och på olika platser.

Eleven använder metoder och verktyg från det samhällsorienterande området på ett **delvis fungerande** sätt.

Kunskapskrav för betyget D i slutet av årskurs 6

Betyget D innebär att kunskapskraven för betyget E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 6

Eleven kan föra **enkla** resonemang om hemortens historia utifrån olika slags skildringar av människors levnadsvillkor under olika perioder. Med hjälp av tidslinjer visar eleven på tidsperioder och för **enkla** resonemang om forntiden. Eleven kan på ett **delvis fungerande** sätt jämföra och beskriva kristendomens betydelse för traditioner och vardagsliv i det svenska samhället förr och nu. Vid jämförelser mellan kristendomen och någon annan världsreligion för eleven **enkla** resonemang om heliga platser, ritualer och levnadsregler och ger exempel på likheter och olikheter. Dessutom kan eleven samtala om livsfrågor med betydelse för eleven genom att ställa frågor och framföra åsikter på ett **delvis fungerande** sätt samt ge exempel på handlingar och deras konsekvenser.

Eleven kan använda kartor och andra källor på ett **delvis fungerande** sätt för att orientera sig och för att visa på platser och länder med betydelse för eleven. Eleven genomför också enkla fältstudier i natur- och kulturlandskap på ett **delvis fungerande** sätt. Dessutom för eleven **enkla** resonemang om förutsättningar för befolkning och bebyggelse i Sverige. I samtal om miljöfrågor med betydelse för eleven kan eleven ge **enkla** och **delvis underbyggda** förslag på olika val som kan bidra till hållbar utveckling. Eleven kan ge exempel på elevnära normer och regler och för **enkla** resonemang om varför de kan behövas. Eleven kan också på ett **delvis fungerande** sätt beskriva demokratibegreppet, barnkonventionen och de grundläggande mänskliga rättigheterna. Dessutom ger eleven exempel på samhällsfunktioner och samhällsservice och för **enkla** resonemang om hur de kan användas. Eleven kan på ett

Betygskriterier för betyget B i slutet av årskurs 6

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betygskriterier för betyget A i slutet av årskurs 6

Eleven visar **goda** kunskaper om samhällsförhållanden, demokrati och mänskliga rättigheter, religion och livsåskådning samt om geografiska och historiska förhållanden.

Eleven kommunicerar på ett **utvecklat** sätt om vardagliga livsfrågor och gör **utvecklade** jämförelser av förhållanden i samhället under olika tider och på olika platser.

Eleven använder metoder och verktyg från det samhällsorienterande området på ett **fungerande** sätt.

delvis fungerande sätt hämta information om samhället från givna källor och för då **enkla** resonemang om informationens användbarhet. Eleven kan använda **några** ämnesspecifika ord, begrepp och symboler på ett **delvis ändamålsenligt** sätt i resonemang om samhällsfrågor och i utvärdering av arbetsprocesser.

Kunskapskrav för betyget B i slutet av årskurs 6

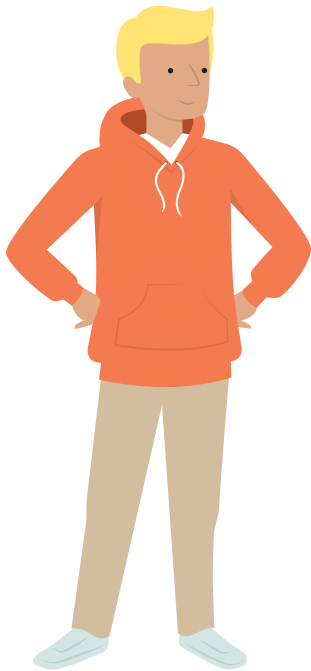
Betyget B innebär att kunskapskraven för betyget C och till övervägande del för A är uppfyllda.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 6

Eleven kan föra **välutvecklade** resonemang om hemortens historia utifrån olika slags skildringar av människors levnadsvillkor under olika perioder. Med hjälp av tidslinjer visar eleven på tidsperioder och för **välutvecklade** resonemang om forntiden. Eleven kan på ett **väl fungerande** sätt jämföra och beskriva kristendomens betydelse för traditioner och vardagsliv i det svenska samhället förr och nu. Vid jämförelser mellan kristendomen och någon annan världsreligion för eleven **välutvecklade** resonemang om heliga platser, ritualer och levnadsregler och ger exempel på likheter och olikheter. Dessutom kan eleven samtala om livsfrågor med betydelse för eleven genom att ställa frågor och framföra åsikter på ett **väl fungerande** sätt samt ge exempel på handlingar och deras konsekvenser.

Eleven kan använda kartor och andra källor på ett **väl fungerande** sätt för att orientera sig och för att visa på platser och länder med betydelse för eleven. Eleven genomför också enkla fältstudier i natur- och kulturlandskap på ett **väl fungerande** sätt. Dessutom för eleven **välutvecklade** resonemang om förutsättningar för befolkning och bebyggelse i Sverige. I samtal om miljöfrågor med betydelse för eleven kan eleven ge **välutvecklade** och **väl underbyggda** förslag på olika val som kan bidra till hållbar utveckling. Eleven kan ge

exempel på elevnära normer och regler och för **välutvecklade** resonemang om varför de kan behövas. Eleven kan också på ett **väl fungerande** sätt beskriva demokratibegreppet, barnkonventionen och de grundläggande mänskliga rättigheterna. Dessutom ger eleven exempel på samhällsfunktioner och samhällsservice och för **välutvecklade** resonemang om hur de kan användas. Eleven kan på ett **väl fungerande** sätt hämta information om samhället från givna källor och för då **välutvecklade** resonemang om informationens användbarhet. Eleven kan använda **några** ämnesspecifika ord, begrepp och symboler på ett ändamålsenligt sätt i resonemang om samhällsfrågor och i utvärdering av arbetsprocesser.

Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 9

Eleven **medverkar** i att visa kunskaper om samhällsförhållanden, demokrati och mänskliga rättigheter, religion och livsåskådning samt om geografiska och historiska förhållanden.

Eleven **bidrar** till jämförelser och resonemang om människors livsfrågor samt om förhållanden i samhället under olika tider och på olika platser.

Eleven **medverkar** i att använda metoder och verktyg från det samhällsorienterande området. Eleven **bidrar** till att värdera information och åsikter i olika källor som rör samhället och omvärlden med källkritiska argument.

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 9

Eleven kan **bidra** till resonemang om Sveriges historia från 1850 till nutid utifrån olika slags skildringar av människors levnadsvillkor. Med hjälp av tidslinjer visar eleven på historiska händelser och **bidrar** till resonemang om olika händelser och gestalter under tidsperioden vikingatid till frihetstid. Dessutom **bidrar** eleven till resonemang om orsaker till och följder av världskrigen samt om förtryck, folkfördrivningar och folkmord. Eleven kan **medverka** i att jämföra och beskriva religionens betydelse i Sverige från enhetskyrka till religiös mångfald och sekularisering. Vid jämförelser mellan kristendomen och några andra världsreligioner **bidrar** eleven till resonemang om heliga platser, ritualer och levnadsregler och ger exempel på likheter och olikheter. Dessutom kan eleven samtala om olika livsfrågor genom att **bidra** till att framföra och bemöta åsikter samt resonera om vad religion och andra livsåskådningar kan betyda för människors identitet, livsstil och grupptillhörighet.

Eleven kan **medverka** i att använda kartor och andra källor för att visa på kontinenter och världshav samt platser och länder med betydelse för eleven. Eleven **medverkar** också i att genomföra fältstudier och ger **något** exempel på en process som formar och förändrar jordytan. Dessutom **bidrar** eleven till resonemang om förutsättningar för befolkning och bebyggelse i olika delar av världen. I samtal om globala miljöfrågor kan eleven **bidra** till att ge förslag på olika val som kan bidra till hållbar utveckling. Eleven kan ge exempel på olika lagar och regler i samhället och **bidrar** till resonemang om varför de kan behövas. Eleven kan också **medverka** i att beskriva politiska val och styrelsesätt i Sverige, mänskliga rättigheter och diskrimineringsgrunder. Eleven berättar något om de nationella minoriteterna och deras särställning och rättigheter. Dessutom ger eleven exempel på yrken och verksamheter i samhället och **bidrar** till resonemang om deras funktion.

Betygskriterier för betyget D i slutet av årskurs 9

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Eleven kan **medverka** i att hämta information om samhället från olika källor och gör något **eget övervägande** vid resonemang om informationens trovärdighet och relevans. Eleven kan använda **några** ämnesspecifika ord, begrepp och symboler i resonemang om samhällsfrågor, i egna frågor och vid **bidrag** till omdömen om olika arbetsprocesser.

Kunskapskrav för betyget D i slutet av årskurs 9

Betyget D innebär att kunskapskraven för betyget E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Betygskriterier för betyget C i slutet av årskurs 9

Eleven visar **grundläggande** kunskaper om samhällsförhållanden, demokrati och mänskliga rättigheter, religion och livsåskådning samt om geografiska och historiska förhållanden.

Eleven gör **enkla** jämförelser och för **enkla** resonemang om människors livsfrågor samt om förhållanden i samhället under olika tider och på olika platser.

Eleven använder metoder och verktyg från det samhällsorienterade området på ett **delvis fungerande** sätt. Eleven värderar information och åsikter i olika källor som rör samhället och omvärlden med **enkla** källkritiska argument.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 9

Eleven kan föra **enkla** resonemang om Sveriges historia från 1850 till nutid utifrån olika slags skildringar av människors levnadsvillkor. Med hjälp av tidslinjer visar eleven på historiska händelser och för **enkla** resonemang om olika händelser och gestalter under tidsperioden vikingatid till frihetstid. Dessutom för eleven **delvis underbyggda** resonemang om orsaker till och följder av världskriget samt om förtryck, folkfördrivningar och folkmord. Eleven kan på ett **delvis fungerande** sätt jämföra och beskriva religionens betydelse i Sverige från enhetskyrka till religiös mångfald och sekularisering. Vid jämförelser mellan kristendomen och några andra världsreligioner för eleven **enkla** resonemang om heliga platser, ritualer och levnadsregler och ger exempel på likheter och olikheter. Dessutom kan eleven samtala om olika livsfrågor genom att framföra och bemöta åsikter på ett **delvis fungerande** sätt och föra **enkla** resonemang om vad religion och andra livsåskådningar kan betyda för människors identitet, livsstil och grupptillhörighet.

Eleven kan på ett **delvis fungerande** sätt använda kartor och andra källor för att visa på kontinenter och världshav samt platser och länder med betydelse för eleven. Eleven genomför också fältstudier på ett **delvis fungerande** sätt och ger exempel på processer som formar och förändrar jordytan. Dessutom för eleven **enkla** resonemang om förutsättningar för befolkning och bebyggelse i olika delar av världen. I samtal om globala miljöfrågor kan eleven ge **enkla** och **delvis underbyggda** förslag på olika val som kan bidra till hållbar utveckling. Eleven kan ge exempel på lagar och regler i samhället och för **enkla** resonemang om varför de kan behövas. Eleven kan också på ett **delvis fungerande** sätt beskriva politiska val och styrelsesätt i Sverige, mänskliga rättigheter och diskrimineringsgrunder. Eleven berättar något om de nationella minoriteterna och deras särställning och rättigheter. Dessutom ger eleven exem-

Betygskriterier för betyget B i slutet av årskurs 9

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

pel på yrken och verksamheter i samhället och för **enkla** resonemang om deras funktion. Eleven kan på ett **delvis fungerande** sätt hämta information om samhället från olika källor och för då **enkla** och **delvis underbyggda** resonemang om informationens trovärdighet och relevans. Eleven kan använda **många** ämnesspecifika ord, begrepp och symboler på ett **delvis ändamålsenligt** sätt i resonemang om samhällsfrågor, i egna frågor och i **enkla** omdömen om olika arbetsprocesser.

Kunskapskrav för betyget B i slutet av årskurs 9

Betyget B innebär att kunskapskraven för betyget C och till övervägande del för A är uppfyllda.

Betygskriterier för betyget A i slutet av årskurs 9

Eleven visar **goda** kunskaper om samhällsförhållanden, demokrati och mänskliga rättigheter, religion och livsåskådning samt om geografiska och historiska förhållanden.

Eleven gör **utvecklade** jämförelser och för **utvecklade** resonemang om människors livsfrågor samt om förhållanden i samhället under olika tider och på olika platser.

Eleven använder metoder och verktyg från det samhällsorienterande området på ett **fungerande** sätt. Eleven värderar information och åsikter i olika källor som rör samhället och omvärlden med **relativt välgrundade** källkritiska argument.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 9

Eleven kan föra **välutvecklade** resonemang om Sveriges historia från 1850 till nutid utifrån olika slags skildringar av människors levnadsvillkor. Med hjälp av tidslinjer visar eleven på historiska händelser och för **välutvecklade** resonemang om olika händelser och gestalter under tidsperioden vikingatid till frihetstid. Dessutom för eleven **väl underbyggda** resonemang om orsaker till och följer av världskrigen samt om förtryck, folkfördrivningar och folkmord. Eleven kan på ett **väl fungerande** sätt jämföra och beskriva religionens betydelse i Sverige från enhetskyrka till religiös mångfald och sekularisering. Vid jämförelser mellan kristendomen och några andra världsreligioner för eleven **välutvecklade** resonemang om heliga platser, ritualer och levnadsregler och ger exempel på likheter och olikheter. Dessutom kan eleven samtala om olika livsfrågor genom att framföra och bemöta åsikter på ett **väl fungerande** sätt och föra **välutvecklade** resonemang om vad religion och andra livsåskådningar kan betyda för människors identitet, livsstil och grupptillhörighet.

Eleven kan på ett **väl fungerande** sätt använda kartor och andra källor för att visa på kontinenter och världshav samt platser och länder med betydelse för eleven. Eleven genomför också fältstudier på ett **väl fungerande** sätt och ger exempel på processer som formar och förändrar jordytan. Dessutom för eleven **välutvecklade** resonemang om förutsättningar för befolkning och bebyggelse i olika delar av världen. I samtal om globala miljöfrågor kan eleven ge **välutvecklade** och **väl underbyggda** förslag på olika val som kan bidra till hållbar utveckling. Eleven kan ge exempel på lagar och regler i samhället och för **välutvecklade** resonemang om varför de kan behövas. Eleven kan också på ett **väl fungerande** sätt beskriva politiska val och styrelsesätt i Sverige, rättssystem, mänskliga rättigheter och diskrimineringsgrunder. Eleven berättar något om

de nationella minoriteterna och deras särställning och rättigheter. Dessutom ger eleven exempel på yrken och verksamheter i samhället och för **välutvecklade** resonemang om deras funktion. Eleven kan på ett väl **fungerande** sätt hämta information om samhället från olika källor och för då **välutvecklade** och **väl underbyggda** resonemang om informationens trovärdighet och relevans. Eleven kan använda **många** ämnesspecifika ord, begrepp och symboler på ett **ändamålsenligt** sätt i resonemang om samhällsfrågor, i egna frågor och i **välutvecklade** omdömen om olika arbetsprocesser.

